

پژوهش روزگار

از بوستانِ جان

(تزییناتی زبان و ادب فارسی)

تألیف و تدوین:

دکتر زهرا اسدی* / * محمد عزیزی

* عضو هیأت علمی
دانشگاه آزاد اسلامی واحد پرند

نشر روزگار

عنوان و نام پدیدآور: از بوستان جان (گزیده‌ی زبان و ادب فارسی)
 تألیف و تدوین: زهرا اسدی، محمد عزیزی
 مشخصات نشر: تهران: روزگار، ۱۳۹۵
 مشخصات ظاهری: ۳۰۴ ص
 یادداشت: کتابنامه: ص. ۳۱۷.
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۷۴-۶۴۵-۲
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 موضوع: ادبیات فارسی -- مجموعه‌ها
 موضوع: Persian literature -- Collections
 موضوع: ادبیات فارسی -- تاریخ و نقد
 موضوع: Persian Literature -- History and criticism
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۷۴-۶۴۵-۲
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۷۴-۶۴۵-۲
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۷۴-۶۴۵-۲
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۷۴-۶۴۵-۲
 شماره کتابشناسی ملی: ۴۳۱۷۷۱

-
- نام کتاب: از بوستان جان (گزیده‌ی زبان و ادب فارسی)
 - تألیف و تدوین: دکتر زهرا اسدی / محمد عزیزی
 - انتشارات: روزگار
 - طراح جلد: پریسا عزیزی
 - چاپ اول: شهریور ۱۳۹۵
 - شمارگان: ۱۱۰۰
 - قیمت: ۲۳۰۰۰ تومان
 - چاپ و صحافی: روزگار
 - شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۷۴-۶۴۵-۲
 - نشانی دفتر و فروشگاه: خ انقلاب - خ دانشگاه - جنب شهدای ژاندارمری
 - مرکز خرید دانشگاه - طبقه زیر همکف - پلاک ۴
 - تلفن: ۰۹۱۲۲۳۷۳۵۴ - ۶۶۹۵۸۱۴۰

rozegar.no@gmail.com / Nashreroozegar.com

فهرست مطالب :

عنوان.....	صفحه.....
مقدمه	۷
اشاره‌ای کوتاه و کلی درباره‌ی زبان و ادبیات فارسی	۸
بخش اول: متون نظم و نثر	۱۱
..... مناجات	۱۲
..... وضع عمومی زبان و ادب فارسی در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم هجری	۱۴
..... رودکی	۱۷
..... فردوسی	۱۹
..... وضع عمومی زبان و ادب فارسی از میانه قرن پنجم تا اوایل قرن هفتم	۲۲
..... ناصر خسرو	۲۴
..... رشیدالدین میبدی	۲۶
..... سنایی	۲۷
..... نظامی گنجوی	۳۰
..... عطار	۳۵
..... ابوالفضل بیهقی	۳۹
..... عنصرالمعالی	۴۴
..... خواجه نظام الملک	۴۹
..... خواجه عبدالله انصاری	۵۴
..... امام محمد غزالی	۵۵
..... نصرالله منشی	۵۷
..... عروضی سمرقندی	۶۰
..... وضع عمومی زبان و ادب فارسی در دو قرن هفتم و هشتم هجری	۶۳
..... مولوی	۶۵
..... سعدی	۷۰
..... عبید زاکانی	۸۱
..... جهان ملک خاتون/ زهرا اسدی	۸۴
..... حافظ	۸۷
..... وضع عمومی زبان و ادب فارسی در قرن نهم و آغاز قرن دهم هجری	۹۱
..... جامی	۹۳
..... وضع عمومی زبان و ادب فارسی از قرن دهم تا میانه قرن دوازدهم هجری	۹۶

۹۹	وحشی بافقی
۱۰۰	محتشم کاشانی
۱۰۱	صائب تبریزی
۱۰۳	مقدمه‌ای بر شعر و نثر دوره مشروطیت
۱۰۵	ادیب الممالک فراهانی
۱۰۷	پروین اعتصامی
۱۱۰	ملک الشعرای بهار
۱۱۲	دهخدا
۱۱۴	ادبیات معاصر
۱۱۶	قائم مقام فراهانی
۱۱۸	نیما یوشیج
۱۲۱	فروغ فرخزاد / دکتر سلام حسن یوسفی
۱۲۷	دکتر پرویز ناتل - انلری
۱۳۱	مهدی حمیدی
۱۳۶	شهریار
۱۳۸	شفیعی کدکنی
۱۳۹	فرغان ابراهیم (نگاهی تحلیلی به یک شعر / محمد عزیزی
۱۴۴	احمد شاملو
۱۴۶	مهدی اخوان ثالث
۱۴۹	فریدون مشیری
۱۵۱	هوشنگ ابتهاج
۱۵۳	امیری فیروزکوهی
۱۵۵	سهراب سپهری
۱۵۷	احمد رضا احمدی / احمد بیرانوند
۱۵۹	شعر دفاع مقدس / محمدرضا سنگری
۱۶۰	مهدی اخوان ثالث / شیرها و زنجیرها
۱۶۱	قیصر امین پور / می خواستم شعری برای جنگ بگویم
۱۶۳	نصرالله مردانی / خون‌نامه خاک
۱۶۴	حماسه چهارده ساله / محمدرضا عبدالملکیان
۱۶۵	سید حسن حسینی / دو رباعی
۱۶۵	حسین اسرافیلی / یک رباعی
۱۶۶	محمد عزیزی / کاش من هم شاعری بودم
۱۶۹	درباره‌ی داستان و رمان / مصطفی محمدی
۱۷۱	جلال آل احمد / بخش کوتاهی از داستان جشن فرخنده

۱۷۳	هشت بهشت / مصطفی محمدی
۱۷۵	دشت‌های سوخته / محمد عزیزی
۱۷۹	پیش‌درآمدی بر طنزنویسی / اسماعیل امینی
۱۹۳	بوطیقای قصه‌های بلند عامیانه فارسی (رمانس عام) / سکینه عباسی
۱۹۹	بخش دوم: کلیات ادبی
۲۰۰	فصل اول: آرایه‌های ادبی
۲۰۲	بیان: تشبیه، استعاره، مجاز، کنایه
۲۰۴	بدیع
۲۰۵	آرایه‌های بدیعی لفظی
۲۰۹	آرایه‌های بدیعی معنوی
۲۱۵	فصل دوم: گونه‌های نظم و نثر
۲۱۷	گونه‌های نظم (شعر) فارسی
۲۲۳	گونه‌های نثر
۲۲۴	پاره‌ای از اصطلاح‌های ادبی
۲۲۹	فصل سوم: دستور زبان فارسی
۲۳۱	دستور زبان فارسی
۲۳۱	اسم و گونه‌های آن
۲۳۵	فعل و گونه‌های آن
۲۴۲	وجه فعل
۲۴۳	حروف و گونه‌های آن
۲۴۴	صفت و گونه‌های آن
۲۴۹	ضمیر و گونه‌های آن
۲۵۱	قید و گونه‌های آن
۲۵۳	جمله و شبه جمله
۲۵۴	نقش کلمات در جمله
۲۵۴	نقش‌های ده گانه کلمات
۲۵۶	ترتیب ارکان جمله
۲۵۹	فصل چهارم: نگارش فارسی
۲۶۱	نگارش فارسی

۲۶۲	شیوه املای فارسی
۲۶۸	تشانه‌گذاری و اهمیت آن
۲۷۰	شیوه تحقیق
۲۷۳	گزارش‌نویسی
۲۷۵	مقاله‌نویسی
۲۷۷	داستان‌نویسی
۲۷۷	قصه
۲۷۸	ویژگی‌های داستان‌نویسی
۲۸۰	چند نمود داستان:
۲۸۰	خانه‌ی ساز / بدالحسین فرزاد
۲۸۵	در انبوه / محمد عزیزی
۲۹۰	سکوت / زهرا لسانی
۲۹۲	فن ترجمه
۲۹۴	نمونه یک ترجمه
۲۹۴	اطلس ابر / دیوید میچل
۲۹۶	سبک‌های ادبیات فارسی
۲۹۸	مکتب‌های ادبی اروپا
۳۰۰	نامه‌نگاری و انواع آن
۳۰۲	منابع و مأخذ

مقدمه

با سپاس از پروردگار مهربان که لطف بی‌کران او همواره راه‌گشای آدمیان است. درس فارسی عمومی درس سه‌واحدی است که در دانشگاه برای تمامی رشته‌های تحصیلی به‌جز رشته زبان و ادبیات فارسی در نظر گرفته شده است. دانشجویان رشته‌های متعدد با سلیقه‌های گوناگون بایستی این درس سه‌واحدی را بگذرانند. همچنین کتاب حاضر پاسخگوی نیاز دانشجویان در درس فارسی پیش‌دانشگاهی نیز می‌باشد که استادان محترم می‌توانند دروس آسان و ساده‌تر را برای این دو واحد درسی برگزینند.

در این کتاب‌های فارسی عمومی که تاکنون به چاپ رسیده است، این کتاب دارای مزیتی است که با توجه به سرفصل این درس، علاوه بر متون ادبی، از مطالب ادبی دیگری سخن رفته که دانشجویان را از فراگیری آن‌ها گزیری نیست.

نگارندگان پس از بررسی موضوعات مهم این درس و تدریس آنها، به نیاز استادان محترم و دانشجویان درسی را بر این زمینه آگاهی یافته و درصدد نگارش کتابی برآمده که تا حدودی بخشی از مطالب مهم را که در سرفصل به آن اشاره شده، دربرگیرد. بدین منظور این کتاب را به دو بخش متون ادبی نظم و نثر و بخش کلیات ادبی تقسیم نموده؛ در بخش متون، با توجه به ترتیب تاریخی سبک‌های زندگی گویندگان اعم از شاعر یا نویسنده، متن‌هایی را که به نظر اینجانبان خواندن و هم دارای نکات آموزنده بود، برگزیده شد. ابتدای هر درس خلاصه‌ای از شرح زندگی گوینده و سپس متن مورد نظر آمده، آنگاه در پایان هر درس معنی واژگان مشکل نیز ذکر شده است.

بخش دوم کتاب چند فصل را در برمی‌گیرد و مطالبی نظیر آیه‌های ادبی، گونه‌های نظم و نثر فارسی، اقسام نثر، دستور زبان (تجزیه و ترکیب)، نگارش فارسی آمده است. در نگارش کتاب، سعی بر آن بوده که از منابع معتبر و آثار استادان سرشناس و مورد پذیرش اهل ادب بهره برده شود.

لازم به ذکر نیست که کتاب حاضر قطره‌ای ناچیز از اقیانوس بی‌کران زبان و ادبیات فارسی است و بی‌تردید این پژوهش اندک، خالی از خلل و سهوالقلم نیست. لذا از خوانندگان محترم و استادان گرامی خواهشمند است، ما را از هدایت و ارشاد دریغ نفرمایند.

همش بدرقه راه کسین ای طایر قدس که دراز است ره مقصد و من نوسفرم